

Folkhälsomyndigheten

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning,
Enheten för offentlig upphandling
Kanslirådet
Mats Rundström
08-405 51 63

Handläggare
Jessika Spångberg

Vårt ärendenummer
01324-2018
Ert ärendenummer
Fi2018/01640/OU
Datum
2018-06-12
Sida
1 (5)

Folkhälsomyndighetens remissyttrande över utkast till spelförordning Fi2018/01640/OU

Folkhälsomyndigheten har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter angående rubricerad remiss. Remissen har bäring på flera folkhälsoområden, dock främst på det folkhälsopolitiska målområdet 11: Tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel. Folkhälsomyndigheten har följande att anföra:

Yttrande

Folkhälsomyndigheten bedömer att den föreslagna förordningen och tillhörande föreskrifter inte beaktar folkhälsa och spelproblem i tillräcklig omfattning, vilket kan leda till ökade spelproblem och en mer ojämlig hälsa i befolkningen. Folkhälsomyndigheten har tidigare lämnat synpunkter på betänkandet bakom propositionen SOU 2017:30 (dnr 01196-2017, Fi2017/01644/OU). Myndigheten har även lämnat synpunkter på Lotteriinspektionens förslag till föreskrifter (dnr 03861-2017, 17Li2702 samt 01372-2018, 17Li2702) med syfte att stärka regleringens folkhälsoperspektiv och konsumentskydd.

Detta yttrande innehåller synpunkter till det som uttrycks i förordningen, men kan även ha bäring på till exempel föreskrifter.

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten ser nödvändigheten av en omreglering av spelmarknaden. Regleringen kräver dock nödvändig skyddshänsyn eftersom de nya aktörerna bedriver kommersiell verksamhet och därmed inte kan förväntas styras av målen för spelpolitiken och folkhälsopolitiken i Sverige. Folkhälsomyndigheten anser att förslaget på förordning och tillhörande föreskrifter inte är tillräckligt genomarbetade och synkroniserade i den utsträckning som behövs och att detta fått konsekvensen att delarna som berör folkhälsa och spelproblem är bristfälliga. Folkhälsomyndigheten bedömer att detta kan leda till ökade spelproblem och en mer ojämlig hälsa.

Folkhälsomyndigheten *avstyrker* att automatiserade kasinospel tillåts på kasinon. Myndigheten anser att ett eventuellt tillåtande av automatiserade kasinobord ska åtföljas av ett förtydligande kring bemanning och placering av borden. Myndigheten anser även att den högsta möjliga insatsen är för hög om spelformen införs.

Vidare *avstyrker* Folkhälsomyndigheten att gränser i insats per månad kan ändras efter 72 timmar samt att värdet av en insats på roulette och tärningsspel som omfattas av 7 kap. 2-4 §§ i förordningen höjs.

Folkhälsomyndigheten föreslår att:

- en utredning om villkoren för värdeautomater tillsätts
- alla spelombud inkluderas i 9 kap. i förordningen som rör utbildning i spelansvarsfrågor
- förordningen bör ställa tydliga krav på hantering av spelkonton när det gäller uttag av vinster och medel
- det i förordningen förtydligas hur och när spelbolagen ska ta kontakt med en spelare om denna gör en höjning av insatser av pengar på ett sätt som indikerar risk
- omsorgsplikten bör förtydligas
- relevanta paragrafer i 15 kap. i förordningen kompletteras med att Folkhälsomyndigheten och vissa ideella organisationer bereds möjlighet att yttra sig vid beslut om föreskrifter.

Automatiserade kasinospel

Enligt 3 kap. Spel förbehållet staten 2-3 §§ tillåts automatiserade kasinospel på internationella kasinon om antalet uppgår till högst hälften av det totala antalet kasinospel. Värdet av en insats är samma som på bemannade kasinobord, det vill säga två prisbasbelopp (91 000 kronor).

Folkhälsomyndigheten *avstyrker* att spel på kasino i den statliga licensen inkluderar automatiserat kasinospel. Folkhälsomyndigheten har tidigare avstyrkt Svenska spels ansökan om automatiserade kasinobord 2016 (dnr 0236-2016) då digitalisering av spelformer innebär en ökad risk för spelproblem. Automatiserade kasinobord är mer lika spelmaskiner vilket även regeringen uppmärksammat i prop. 2017/18:220 s 113: ”Enligt nu gällande tillståndsvillkor är automatiserade spelbord att anse som spelautomater och ska då följa de lägre insats- och vinstreglerna som gäller för sådant spel. Den tekniska utvecklingen leder mot en ökad automatisering av de klassiska bordsspelen, vilket minskar den sociala kontrollen som närvaro av personal ger. Det är ur spelansvarssynpunkt en negativ utveckling.”

Folkhälsomyndigheten anser att ett eventuellt tillåtande av automatiserade kasinobord ska åtföljas av ett förtydligande kring bemanning och placering av borden. Enligt förordningen 15 kap. 4 § om bemyndiganden på kasinon, ska Spelmyndigheten i föreskrifter meddela öppettider, entréavgifter, betalningsmedel och övervakning av spel och lokaler.

Men i utkastet till föreskrifter för värdeautomater och kasinon, står endast att borden ska bevakas med kamera. Detta bör därmed regleras i 3 kap. i förordningen, om spelformen ska tillåtas.

Vidare anser Folkhälsomyndigheten, om spelformen tillåts, att högsta möjliga värde på insats för varje vinstmöjlighet (två prisbasbelopp) är för hög. Folkhälsomyndigheten anser att högsta möjliga värde på insats ska följa de lägre insats- och vinstreglerna som gäller för spelautomater, det vill säga 1/250 prisbasbelopp (180 kr), vilket är i enlighet med propositionen (2017/18:220).

Spel på värdeautomater

3 kap. 7-11 §§ behandlar spel på värdeautomater på andra platser än på ett kasino. När det gäller villkoren för värdeautomater utanför kasino understryker Folkhälsomyndigheten, i enlighet med tidigare yttranden, behovet av att tillsätta en utredning om villkoren för värdeautomater.

Höjda insatser för roulett och tärningsspel

Omregleringen innebär stora förändringar på spelmarknaden, men insatserna i förordningen är i de flesta fall satta till samma nivå som idag. Dock undantaget roulett och tärningsspel som omfattas av 7 kap. 2-4 §§ i förordningen, där en höjning föreslås av värdet av en insats från 1/6000 prisbasbelopp¹ (7,50 kronor) till 1/2000 prisbasbelopp (22,50 kronor).

Folkhälsomyndigheten *avstyrker* denna höjning då den inte motiveras i förordningen samt att en höjning kan bidra till en negativ utveckling avseende skadeverkningar av spel.

Spelombud

Spelombud bör ha medvetenhet om riskerna med spel och vilka faktorer som påverkar en spelares spelbeteende. Enligt 13 § i Lotteriinspektionens förslag till föreskrifter och allmänna råd om spelansvar ska spelombud ha kännedom om relevanta delar av spellagen, förordningar, föreskrifter och villkor som licenshavaren omfattas av samt licenshavarens interna rutiner och riktlinjer som avser och är relevanta för spelombudsverksamheten.

Förordningens beskrivning av spelombud i 9 kap. 3 § gäller inte de spelombud som enbart tillhandahåller lotterier enligt 5 kap. och 6 kap. i förslaget till spellagen.

Folkhälsomyndigheten menar att spelombud som enbart tillhandahåller lotter bör vara insatta i regler kring åldersgränser och kreditspel liksom vad spelproblem är och hur det tar sig uttryck. Folkhälsomyndigheten anser därför att även dessa spelombud ska inkluderas i 13 § i förordningen.

Registrering av spelare och konton

I 10 kap. beskrivs hur medel på spelkonton hanteras vid avslutande av konto (2 §) och när vinster ska krediteras (1 §).

¹ <https://www.lotteriinspektionen.se/globalassets/dokument/dokument-for-spelformer/kasino/spelregler-restaurangkasino.pdf>

Folkhälsomyndigheten anser att medel på spelkonton inte ska vara disponibla för spel om en spelare meddelat att man vill göra uttag från spelkontot. Om en person gör en vinst som finns tillgänglig för spel i väntan på utbetalning, kan detta påverka spelaren negativt. Idag finns en avsaknad av skrivningar om detta i föreskrifterna och i förordningen beskrivs enbart hur medel ska hanteras om en spelare vill avsluta ett spelkonto där bolagen enligt 13 kap 8§ ska gjort en utbetalning inom fem dagar.

Folkhälsomyndigheten anser därmed, i likhet med yttrandet över föreskrifter (dnr 01372-2018), att föreskrifter eller förordning bör ställa tydliga krav på hantering av spelkonton när det gäller uttag av vinster och medel.

Gränser för insättning, förluster och inloggningstid

Spelaren ska sätta gränser enligt 11 kap 3 och 4 §§ i förordningen. Folkhälsomyndigheten anser att vid månadsbegränsning ska den angivna tiden gå ut innan det satta beloppet för tid och pengar kan ändras. Myndigheten anser att om en person satt gränser för en månad kan möjligheten att bryta dem, även om det är med 72 timmars fördröjning, möjliggöra negativa konsekvenser för spelaren och anhöriga.

Folkhälsomyndigheten avstyrker därmed att det ska vara möjligt att ändra satta gränser för insats per månad efter 72 timmar. Myndigheten har inga synpunkter angående detta för begränsningar satta per vecka.

Enligt 11 kap 5 § i förordningen ska licenshavaren kontakta en spelare som höjer en gräns eller anger en högre gräns för insättningar än 10 000 kr per månad, för att fullgöra sin omsorgsplikt enligt 14 kap. 1 § i förslaget till spellagen. Folkhälsomyndigheten är positiv till att licenshavarens skyldighet att kontakta spelare vid höjningar av spelbegränsningar som indikerar risk. Folkhälsomyndigheten menar dock att det bör förtydligas när och på vilket sätt kontakt ska tas.

Förtydligande av omsorgsplikt

I 11 kap 1-2 §§ anges endast att licenshavare ska ha fastställda rutiner för kontakt med spelare i de fall problemspelare har identifierats och att licenshavaren ska dokumentera varje spelansvarsåtgärd.

Folkhälsomyndigheten har i tidigare yttranden (03861-2017, 01196-2017) påpekat att omsorgsplikten behöver förtydligas i förordning alternativt föreskrifter. Omsorgsplikten är central i ett högt konsumentskydd som är ett av syftena med omregleringen.

Föreskrifter ger spelföretagen möjlighet att utforma sina handlingsplaner på ett överensstämmande sätt, vilket ligger i linje med propositionen (2017/18:220) om att regeringen eller den myndighet som regeringen utser får föreskriva om omsorgsplikten. Omsorgsplikten bör vara tydligare beskriven i förordning eller i föreskrifter.

Spelmyndighetens ansvar att höra Folkhälsomyndigheten inför föreskrifter som kan ha bäring på spelproblem

Spelmyndigheten ges enligt 15 kap. bemyndigande att meddela föreskrifter inom en rad områden (1-13 §§). Folkhälsomyndigheten anser att det är rimligt, utifrån det uppdrag och kompetens myndigheten har, att Spelmyndigheten innan den beslutar föreskrifter ska inhämta yttranden från Folkhälsomyndigheten och då särskilt angeläget kopplat till:

- 3 § (krav på spelets bedrivande i syfte att det ska anses tillhandahållet på ett sunt, säkert och ur allmän synpunkt lämpligt sätt)
- 4 § (vilka kasinospel som får omfattas av licens enligt 5 kap 1 i förslaget till spellagen och tillhörande öppettider, entréavgifter och övervakning av kasinospel och lokaler)
- 5 § (vilka roulett-, kort- och tärningsspel som får omfattas av licens enligt 7 kap i förslaget till spellagen)

Folkhälsomyndigheten bör även ges möjlighet att yttra sig i frågor som rör 7§ (licenshavares samarbetspartners), 8§ (registrering av spelare och konton), 10 § (spelansvar) och 11 och 12 §§ (tillsyn).

Förordning ger, i nuvarande form, enkom möjligheten för berörda idrottsförbund att yttra sig utifrån 6§ om vadhållning. Folkhälsomyndigheten efterfrågar därmed en komplettering i förordningen, på angivna ställen under kap 15, som ger Folkhälsomyndigheten möjligheten att yttra sig. Folkhälsomyndigheten anser att även ideella brukarorganisationer, som Spelberoendes riksförbund, bör ges möjlighet att yttra sig.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör Johan Carlson. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Anna Bessö, enhetschefen Anna Jansson samt t.f. chefsjuristen Bo Granath deltagit. Utredare Jessika Spångberg har varit föredragande.

Enligt Folkhälsomyndighetens beslut

Jessika Spångberg